

Obnova 2025-2026

Celovita obnova 60 metrov visokega zvonika se je začela jeseni leta 2025. Ob obnovi so sanirali ostrešje in stare skrilne plošče nadomestili z novimi. Obrobe, robovi, frčade in laterna so bili v celoti izdelani iz bakrene pločevine, pozlačena pa sta bila tudi križ in jabolko na vrhu zvonika. Nekateri dotrajani fasadni elementi, med njimi medetažni venci, profilacije okoli urnih številčnic ter okenske obrobe, so bili odstranjeni in izvedeni na novo. Fasado so v celoti prepleskali. Da bi se čim bolj približali nekdanjemu stanju, so skrbno preučili stare fotografije zvonika. Zamenjali so okna, polkna in police. V notranjosti so temeljito obnovili lesene stopnice in podeste.

Zvonik s postavljenim gradbenim odrom jeseni leta 2025
(foto: Samo Mikulič)

Med obnovo je dne 3. novembra 2025 v župnijski cerkvi sv. Jerneja v Slovenski Bistrici potekal odmeven dogodek Zven listin časa. Župnik Jani Družovec je slovesno prebral novo listino, ki je bila sestavljena z namenom, da bi se ohranila tradicija časovne kapsule, ki se je začela leta 1867. V novi listini so zajeti podatki o cerkvenih in družbenih razmerah ter dogodkih na ravni župnije, občine, Slovenije in širnega sveta od leta 1900 do 2025. Dogodek je potekal na 125. obletnico podpisa listine iz leta 1900.

Vrhunec obnove je pomenila zgodovinska namestitev pozlačenega križa in jabolka na vrh zvonika, pri kateri so sodelovali župnik Jani Družovec, Zlatko Trčko, Simona Kostanjšek Brglez, David Pišotek in Mitja Ajd. To se je zgodilo na Martinovo dopoldne, 11. novembra 2025. Na ta dan je bila v jabolko spravljena nova časovna kapsula z listinami iz let 1867, 1900 in 2025. Gradbeni oder je ponujal edinstveno priložnost za osvetlitev zvonika. Tik pred četrto adventno nedeljo je zažarelo skoraj 300 metrov lučk. Vsa obnovitvena dela so bila končana julija 2026. Po zaključku obnove je bil na laterno na strehi nameščen manjši zvon - zvonček želja.

Namestitev jabolka in križa na vrh zvonika
(foto: Jože Rahle in Samo Mikulič)

Avtorji besedil: dr. Simona Kostanjšek Brglez, mag. Lilijana Urlep, Jani Družovec
Jezikovni pregled: Manuela Dajnko
Oblikovanje: Doris Einfalt
Tisk: MK Tisk
Naklada: 1000 izvodov
Izdala: Župnija Slovenska Bistrica

Publikacija je rezultat projekta Zgodba zvonika sv. Jerneja: interpretacija dediščine in zvon želja, ki ga je Župnija Slovenska Bistrica izvedla v okviru programa LAS Med Pohorjem in Bočem. Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Priložnostna razstava se umešča tudi v okvir dogodkov ob praznovanju 800-letnice lavantinske škofije.

Župnija
SLOVENSKA BISTRICA

Nadškofija
Maribor

Sofinancira
Evropska unija

I FEEL
SLOVENIA

Slovenska Bistrica 2026

ZGODBA ZVONIKA SV. JERNEJA

Zvonik slovenjebistriške župnijske
cerkve sv. Jerneja

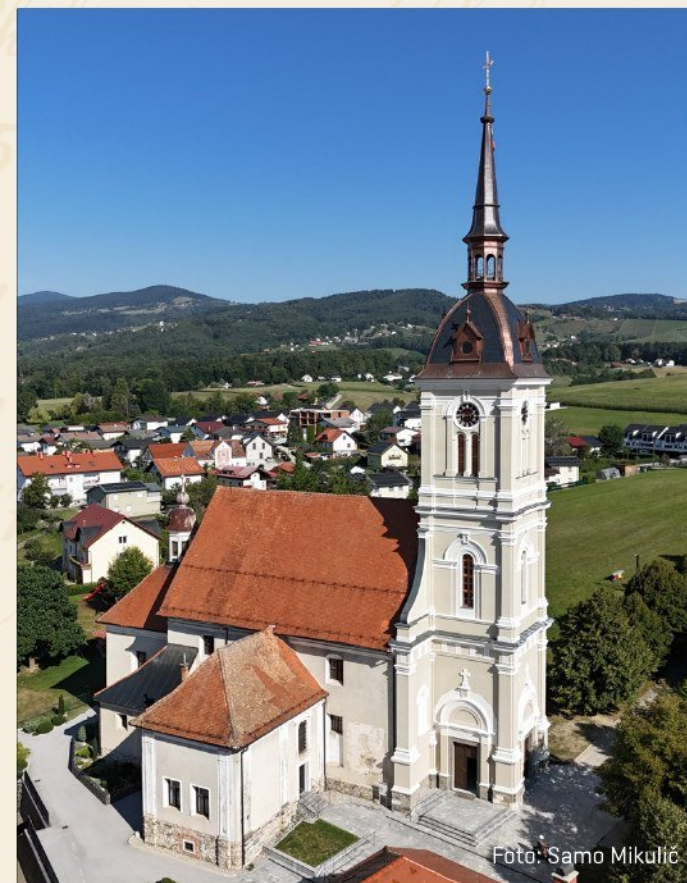

Foto: Samo Mikulič

ZGODBA ZVONIKA SV. JERNEJA

Slovenjebistriška župnijska cerkev sv. Jerneja se prvič omenja v visokem srednjem veku, v 13. stoletju. V jedru gre za romansko stavbo s kornim zvonikom. Glavni oltar je bil v pritličju zvonika oziroma v zvonici. Leta 1532 so cerkev požgali Turki, nato pa je bila do sredine 16. stoletja temeljito obnovljena in povečana. Med letoma 1717 in 1722 so spremenili orientacijo cerkve tako, da so na zahodu prizidali nov prezbitერიj, zvonik pa je začel služiti kot vhod v cerkev. Ob novoveških prenovah romanskega zvonika niso bistveno spreminjali. Cerkev je že v srednjem veku imela zvonove.

Pogled na cerkev sv. Jerneja z današnjega Trga Alfonza Šarha leta 1828. Cerkveni zvonik je bil precej nizek in ozek [StLA, SB, OBS, Windisch Feistritz, Einzelnes 1-2].

Slomšek spodbudi gradnjo novega zvonika

V sredini 19. stoletja je bil zvonik v precej slabem stanju, kar potrjuje zapis ob vizitaciji škofa Slomška leta 1850. Poročilo navaja, da je zvonik prenizek in da obstaja nevarnost, da se zruši. Bistričane je spodbudil, naj poskrbijo za postavitve novega zvonika.

Poldrugo desetletje po Slomškovem obisku so se Bistričani lotili gradnje novega fasadnega zvonika, v katerega so vključili zahodno steno starega. Leta 1867 zgrajeni neorenesančni zvonik z bogato členjeno fasado in zvonasto streho z laterno se je v skoraj nespremenjeni podobi ohranil do danes. Zgornjo etažo zvonika členijo urne številčnice in biforne odprtine, spodnje etaže pa profilirani delilni venci, okenske obrobe, pas triglifov in metop ter portala z lunetastima zaključkoma. Leta 1868 so nabavili še dva nova zvonova, težka 125 in 105 kilogramov. Ob izgradnji zvonika so v jabolko namestili pločevinasto škatlo z listino, s čimer se je v Slovenski Bistrici začela tradicija shranjevanja časovne kapsule v jabolko zvonika. Kot pravi listina, je bil zvonik postavljen po naročilu dekana Franca Druškoviča. Delo so izvedli domači obrtniki: klepar Jurij Jagodič, pozlatar in slikar Karel Witzler, tesarski mojster Valentin Jurše in ključavničarski mojster Karel Schon. Ti so dali pobudo za

Bakren tulec, v katerega so Bistričani leta 1900 položili prepis listine iz leta 1867. Foto: Simona Kostanjšek Brglez

Prelomno leto 1900 in časovna kapsula

Nekaj več kot trideset let po postavitvi novega zvonika so popravili in nadgradili njegovo streho. Načrt zanjo je leta 1898 izdelal graški arhitekt Hans Pascher. Končna podoba se od načrtovane razlikuje v tem, da je spodnji del zvonast, kakršen je bil ob izgradnji zvonika

leta 1867, in ne limonast, kakršnega si je zamislil Pascher. Konica zvonika nad laterno v spodnjem delu ni čebulasto oblikovana, ampak ima poenostavljeno stožčasto formo. Nova streha je tudi bistveno višja od svoje predhodnice. Delo sta opravila domači kleparski mojster Jurij Jagodič in tesarski mojster Jurij Vrečar iz Celja. Pri delu so našli časovno kapsulo iz leta 1867. Najdeno listino so prepisali in sestavili še novo, v kateri so opisali gospodarsko in splošno stanje v mestu in okolici. Pod besedilo so se podpisali ključarji, člani cerkvenega konkurenčnega odbora in nekateri pomembnejši posamezniki. Novo listino so skupaj s prepisom stare položili v bakren tulec. Časovno kapsulo so nato vrnili v jabolko zvonika, kjer je ostala nedotaknjena do leta 2025.

Po letu 1900 je bil zvonik še večkrat obnovljen, npr. leta 1935 in 1968. Pol stoletja po zadnji večji obnovi sta bila fasada in streha zvonika že v zelo slabem stanju. Odpadali so deli ometa in kritina, zaradi zamakanja pa je bilo poškodovano ostrežje. Precej dotrajana so bila tudi okna, polkna, lesene stopnice in podesti. Popravila so bila nujna tako iz estetskih in kulturnovarstvenih kot tudi iz funkcionalnih ter varnostnih razlogov.

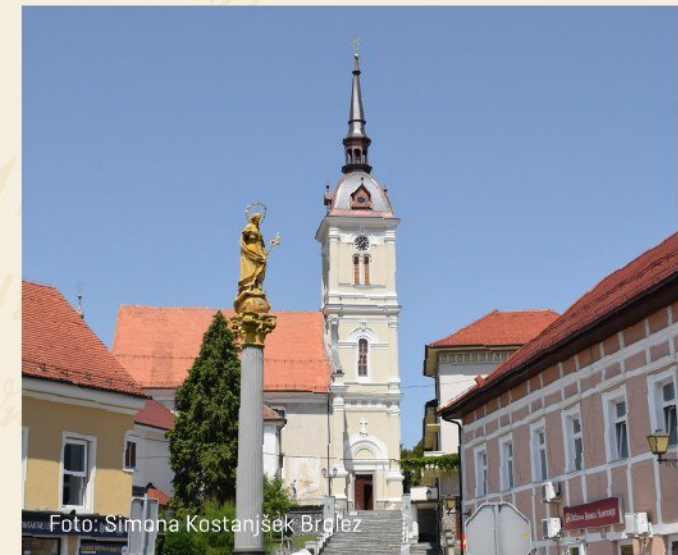

Foto: Simona Kostanjšek Brglez